higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

TOERISMEWETENSKAP
NKR VLAK 3

8 NOVEMBER 2022

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 9 bladsye.

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1

1.1
1.1.1 Onwaar
1.1.2 Onwaar
1.1.3 Waar
1.1.4 Onwaar
1.1.5 Waar
1.1.6 Waar
1.1.7 Onwaar
1.1.8 Onwaar
1.1.9 Onwaar
1.1.10 Waar

(10 × 1) (10)

1.2
1.2.1 The Dome, Northgate✓ – Gauteng ✓
1.2.2 Kaapstad, Wes-Kaap. ✓
1.2.3 Bienne Donne, Wes-Kaap. ✓
1.2.4 Durban✓ – KwaZulu-Natal✓
1.2.5 Nasrec✓ – Gauteng ✓

(5 × 2) (10)

1.3
1.3.1 Knysna Oesterfees
1.3.2 Toerisme-indaba✓✓
1.3.3 Nedbank Miljoendollar-uitdaging ✓✓
1.3.4 Dusi-kanomarathon
1.3.5 Grahamstadse Nasionale Kunstefees

(5 × 2) (10)

1.4
1.4.1 (a) Natuurlike attraksies in Mpumalanga:
- Blyderivierkloof
- Krugerwildtuin
- Graskopravyn-hysbak
- Drie Rondawels
- Panoramaroete
- Marloth Park
- Sudwalagrotte (Enige 4 × 1) (4)

(b) Besienswaardighede wat met Suid-Afrika se politieke verlede verband hou:
- Robbeneiland
- Distrik Ses-museum
- Apartheidsmuseum
- Hector Peterson-gedenkteken
- Lilliesleaf
- Slagvelde (Enige 4 × 1) (4)

1.4.2 Dit dwing die bestuurder om 'n gelyke aantal mense van alle rasse, geslagte en ouderdomsgroepe in diens te neem. (2)
[40]

VRAAG 2

2.1
2.1.1 D
2.1.2 B
2.1.3 C
2.1.4 A
2.1.5 C
2.1.6 B
2.1.7 C
2.1.8 B
2.1.9 D
2.1.10 B

(10 × 1) (10)

2.2 Geografiese kenmerke:
Klimaat, topografie, berge, riviere, mere, strande, watervalle.
(Enige toepaslike antwoord) (3 × 1)
Infrastruktuur:
Museums, winkelsentrums, akkommodasie-instellings, paaie, watervoorsiening, elektrisiteit, brûe. (Enige toepaslike antwoord) (3 × 1) (6)

2.3
- Toenemende rykdom/Minder armoede/Die mense word ryker
- Nuwe ondernemings word gevestig
- Infrastruktuur word opgegradeer
- Buitelandse beleggers investeer.
- Die geldeenheid is sterk. (Enige 4 × 1) (4)

2.4
2.4.1 Fisieke omgewing
2.4.2 Sosiopolitieke of ekonomiese omgewing
2.4.3 Ekonomiese omgewing
2.4.4 Fisieke omgewing
2.4.5 Tegnologiese omgewing

(5 × 1) (5)

2.5
- verkiesings
- wetgewing
- siektes
- onluste
- stakings
- tendense in politieke mening
- misdaad (Enige 5 × 1) (5)

2.6 2.6.1

VOORDELE	NADELE
• Toeriste kan diere besigtig sonder om hul huise te verlaat. • Toeriste kry 'n goeie idee oor wat hulle kan sien wanneer hulle die bestemming besoek. • Mense raak meer bewus van bewaring. • Minder stropery vind plaas gevolg van kameras. (Enige toepaslike antwoord)	• Toeriste hoef nie te reis om diere te sien nie; hulle kan dit in die gemak van hul eie huis besigtig. • Toeriste bestee minder geld aan reis. • Toeriste kan nie die omgewing voel, proe of ruik nie; dus beleef hulle nie 'n werklike ervaring nie. (Enige toepaslike antwoord)

(3 + 3) (6)

2.6.2
- GPS: Toeriste reis makliker; het nie 'n gids nodig om by sekere besienswaardighede te kom nie.
- Internet: Kan jou eie besprekings maak, het nie 'n reisagent nodig nie.
- Boeing Airbus: Kan meer passasiers na 'n bestemming vervoer.

(Enige 2 × 2) (4)
[40]

VRAAG 3

3.1
3.1.1 D
3.1.2 A
3.1.3 C
3.1.4 F
3.1.5 I
3.1.6 B
3.1.7 J
3.1.8 G
3.1.9 E
3.1.10 H

(10 × 1) (10)

3.2
3.2.1 Durban/Pietermaritzburg
3.2.2 Deposito
3.2.3 Ekonomiese
3.2.4 Pryse
3.2.5 Tussenpersone

(5 × 1) (5)

Kopiereg voorbehou

3.3 3.3.1
- Motors kan gekaap word as die deure nie gesluit is nie.
- Kameras, handsakke en ander waardevolle items kan uit die motor gesteel word. (Enige toepaslike antwoord) (2)

3.3.2
- Toeriste moet nie in geïsoleerde gebiede stilhou nie.
- Toeriste moet wegbly van hoërisikogebiede.
- Toeriste moet nie waardevolle items op die motorsitplekke of duidelik sigbare plekke laat nie.
- Reis altyd met die deur gesluit.
- Hou alle vensters gesluit of hoogstens net genoeg oop om ’n hand te laat deurgaan.
- Laat genoeg ruimte tussen jou motor en die een voor jou om te voorkom dat jy ingeperk voel.
- Bly in jou motor as dit van agter deur ’n ander voertuig gestamp word.
- Trek die aandag van ander motoriste of voetgangers as jy vermoed dat jy in gevaar is. Jy kan die toeter gebruik of jou ligte flikker.
- Wees bewus van enigiemand wat jou motor nader of naby verkeersligte ronddrentel.
- Monitor voortdurend watter voertuie agter, voor en langs jou ry.
- As jy vermoed dat jy agtervolg word, moet jy ideaal gesproke tot by die naaste polisiekantoor ry.
- As jy deur iemand genader word wat verdag lyk, moet jy vinnig wegry.
- By ongewone of onverwagte padblokkades, hou vensters en deure gesluit.
- Stop oornag op veilige plekke op lang reise.
- Meld enige verdagte vreemdelinge en voertuie by die polisie aan. (Enige 10 × 1) (10)

3.3.3 Moet ouer as 18 wees, ’n geldige bestuurderslisensie en bewys van identifikasie besit. (3)

3.3.4
- Botsingskade-kwytskelding – hierdie versekering word uitgeneem ingeval die bestuurder in ’n ongeluk betrokke is. Die kliënt is aanspreeklik vir die bybetaling.
- Diefstalverlieskwytskelding – Dit is versekering ingeval ’n voertuig gesteel word.
- Superbotsingskade-kwytskelding – die aankoop van superbotsingskade-kwytskelding sal die volle bybetaling dek, mits die kliënt die toepaslike bepalings nagekom het.
- Superdiefstalverlies-kwytskelding – dit dek 100% van die bybetaling betaalbaar.
- Persoonlike ongeluksversekering – hierdie versekering dek dood, besering of permanente ongeskiktheid tot ’n maksimum bedrag wat in die huurooreenkoms gestipuleer word. (10)

[40]

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Die Wet op Diensbillikheid – die personeel moet bestaan uit mense van al die bevolkingsgroepe. Baie bedrywe gebruik regstellende aksie waar sekere groepe voorheen uitgesluit is. Dit is om te verseker dat werknemers verteenwoordigend van die totale bevolking van die land is.

4.1.2 Die Wet op Vaardigheidsontwikkeling – Dit het ten doel om werknemers sonder formele opleiding die vaardighede aan te leer wat hulle nodig het om ’n werk te verrig. Op hierdie manier is hulle in staat om ’n behoorlike loon te verdien.
Ten einde ’n uitstekende diens in die toerismebedryf te lewer, is dit belangrik dat alle werknemers toepaslik gekwalifiseerd is.

4.1.3 Die Wet op Arbeidsverhoudinge – Hierdie wet reël die verhouding tussen werkgewer en werknemer. Die doel is om ekonomiese ontwikkeling, maatskaplike geregtigheid, vrede en demokrasie in die werksplek te bevorder. Die wet waarborg vryheid van assosiasie aan werknemers, wat beteken dat hulle die reg het om by ’n vakbond aan te sluit of een te sig.

4.1.4 Die Wet op Beroepsgesondheid en -Veiligheid – Dit behels die skepping en handhawing van ’n veilige omgewing waarin mense kan werk. Hierdie wet gee werkers regte met betrekking tot gesondheid en veiligheid by die werk. Die regulasies gee riglyne oor dinge soos toilette, noodhulp, kleedkamers, ens.

(4 × 2) (8)

4.2 4.2.1 Voordele:

- Dit neem jou met die kortste roete na jou bestemming.
- Dit bespaar jou tyd.
- Dit is maklik om te gebruik.
- Dit is klein en meestal draagbaar.
- Geen kaarte word benodig nie. (Enige 3 × 1)

Nadele:

- Dit is duur.
- Tegnologie kan jou in die steek laat. (Dit kan breek.)
- Dit raak verouderd en moet gereeld bygewerk word.
- Dit kan gesteel word.
- Jy het dalk nie die presiese straatadres sodat jy die GPS kan gebruik nie. (Enige 3 × 1) (6)

4.3 4.3.1 Inflasie verwys na die styging in die prys van goedere en dienste. Dit is die koers waarteen die waarde van ’n geldeenheid daal en gevolglik styg die algemene vlak van pryse vir goedere en dienste. (2)

4.3.2 (a) Inflasie beïnvloed die prys van goedere en dienste. Wanneer die inflasiekoers styg, styg die prys van goedere en dienste dienooreenkomstig. 'n Voorbeeld hiervan is dat, wanneer die petrolprys styg, die prys van alles anders ook styg.
(Enige toepaslike antwoord)

(b) As inflasie hoog is, is die randwaarde laag. As inflasie daal, styg die waarde van die rand. Hoe laer die inflasiekoers, hoe meer kan jy met jou geld koop.
(Enige toepaslike antwoord)

(c) Kliëntinkomste – Verbruikerinkomste strek nie meer so ver as wat altyd die geval was nie. Kliënte betaal meer vir motorhuur, lugvaarttariewe, hotelle en alledaagse noodsaaklikhede.

(d) Produktiwiteit – die rentekoers styg en oefen druk op pryse uit. Wanneer pryse dikwels styg, benadeel dit produktiwiteitsgroei. Ondernemings kan nie 'n groter hoeveelheid uitset produseer nie.
(4 × 2) (8)

4.4 4.4.1 ASATA – Vereniging van Suider-Afrikaanse Reisagente

4.4.2 DOST – Departement van Omgewingsake en Toerisme

4.4.3 FEDHASA – Gefedereerde Gasvryheidsvereniging van Suid-Afrika

4.4.4 TGRSA – Toerismegraderingsraad van Suid-Afrika

4.4.5 THETA – Owerheid vir Toerismegasvryheid en Sportonderwys en -opleiding
(5 × 1) (5)

4.5 4.5.1 Staproete
4.5.2 Museum
4.5.3 Gholfbaan
4.5.4 Wynkelder
4.5.5 Lughawe
(5 × 1) (5)

4.6 4.6.1
- Verskaffers was dalk besig om voorraad by die oord af te laai toe dit gebeur het en hulle kan vasgevang wees.
- Hulle sal nie in staat wees om aflewerings aan die oord te doen nie. (Enige toepaslike antwoord)

4.6.2
- Dit kan vir kliënte onmoontlik wees om die oord te verlaat.
- Hulle kan ongelukke op die slegte pad beleef.
- Hulle sal nie in staat wees om die oord te bereik nie. (Enige 2 × 1)

4.6.3
- Diens sal afneem, aangesien voorrade uitgeput sal wees.
- Personeel wat nie by die oord woon nie, sal nie in staat wees om werk toe te kom nie.

(Enige toepaslike antwoord)
(3 × 2) (6)
[40]

VRAAG 5

5.1 5.1.1 ’n Vennootskap kan gevestig word tussen 2 of meer mense, tot ’n maksimum van 20.

5.1.2 ’n Beslote korporasie word gestig deur middel van ’n stigtingsverklaring en mag nie 10 lede oorskry nie. Hul belang in die BK moet altyd aan 100% gelyk wees.

(2 × 2) (4)

5.2
- Goedkoop en maklik om te vestig
- Geen formele registrasie nie
- Geen formele ouditeringsvereistes nie
- Die eienaar kan vir primêre belastingkortings kwalifiseer.
- Omskakeling in BK of maatskappy is betreklik maklik (Enige 1 × 1) (1)

5.3 5.3.1 Missie
- Die missie van ’n organisasie is die oorkoepelende doel wat die onderneming wil bereik.
- Hierdie doelstellings rig al die aktiwiteite in die onderneming.
- Om ’n doel te bereik, moet doelwitte gestel word.
- Hierdie doelwitte moet aan sekere kriteria voldoen, byvoorbeeld, hulle moet bereikbaar wees.
- ’n Missieverklaring strek oor ’n lang termyn.

(Enige toepaslike antwoord) (Enige 3 × 1) (3)

5.3.2 Hulpbronne
- Hulpbronne word benodig om enige onderneming te bedryf.
- Dit sluit in toerusting, fisieke fasiliteite asook personeel.
- In ’n hotel kan dit beddens, linne, tafels en stoele insluit.
- ’n Maatskappy is net so goed soos sy hulpbronne.
- Jy kry finansiële en niefinansiële hulpbronne in ’n organisasie. (Enige toepaslike antwoord) (Enige 3 × 1) (3)

5.4 5.4.1 Aanvangskoste: Dit is die geld wat benodig word om die onderneming te vestig. Dit behoort alle aanvanklike koste te dek, byvoorbeeld voorraad, huurgeld, lone, ens.

5.4.2 Wetlike vereistes: Alle wetlike vereistes vir die onderneming. Dit sluit in lisensies, minimumlone, ens.

(Enige 2 × 2) (4)

5.5 ’n Agenda is ’n lys van items wat by ’n vergadering bespreek gaan word en dui aan wie dit gaan bespreek. (2)

5.6 5.6.1
- Aard van die geleentheid
- Beskikbare fasiliteite by die lokaal
- Aantal mense wat verwag word
- Parkeergeriewe
- Tyd van die jaar
- Beskikbaarheid
- Toeganklikheid (Enige 6 × 1) (6)

5.6.2
- Halaal kos – is kos wat deur ’n Moslem- geestelike leier geseën is. Vleis kan by ’n slaghuis gekoop word wat halaal vleis verkoop.
- Gluten- of koring-intoleransie – geen kos wat koring bevat nie, geen sous wat gluten bevat nie, geen normale brood nie, geen gebakte goedere wat met wit meel gemaak is nie.
- Neute-intoleransie – geen produkte wat enige vorm van neute bevat nie.
- Suiwel-intoleransie – geen suiwelprodukte soos melk, jogurt, kaas of room nie. (Enige toepaslike antwoord) (3 + 3) (6)

5.6.3
- Dit is ’n persoon wat glad nie vleis eet nie.
- Sommige eet wel vis en eiers.
- Hulle eet meestal net vrugte, groente en neute.

(Enige toepaslike antwoord) (Enige 2 × 1) (2)

5.6.4
- Kosjer voedsel is enige kos of drank wat deur Joodse dieetkundige wette toelaatbaar is om te eet. Geen voedsel wat as vleis gekategoriseer word, mag ooit tydens dieselfde maaltyd saam met suiwelprodukte bedien of geëet word nie.
- Kosjer reël wat jy eet en die manier waarop jy jou maaltye voorberei voordat dit verbruik word.
- Gebruik jou kombuis en skottels elke dag. Alle gereedskap en toerusting wat gebruik word om die vleis en suiwelprodukte te verwerk en skoon te maak, moet apart gehou word. (Enige DRIE feite) (3)

5.6.5 ’n Kontrolelys is ’n vorm wat al die verskillende take spesifiseer wat gedoen moet word. By voltooiing van ’n taak word dit afgemerk, wat dit maklik maak om te sien wat nog gedoen moet word.

(Een punt vir definisie en een punt vir gebruik) (1 + 1) (2)

5.6.6
- Koerante en ander publikasies
- Ondersteuningsagentskappe
- Persoonlike kontakte
- Staatsdepartemente
- Die internet (Enige toepaslike antwoord) (Enige 4 × 1) (4)

[40]

TOTAAL: 200

Kopiereg voorbehou